

REZUMAT TEZĂ DE DOCTORAT
PUBLIC HEALTHCARE CRISIS COMMUNICATION.
A CROSS-CULTURAL PRAGMATIC ANALYSIS

Student Doctorand: Apreutesei Alina Alexandra

Conducător științific: Prof. univ. dr. habil. Anișoara Pop

Ultima dată când omenirea s-a confruntat cu o pandemie globală a fost, probabil, la începutul secolului al XX-lea, în timpul gripei spaniole (1918–1920), când se estimează că au fost infectate aproximativ 500 de milioane de persoane. Aproape un secol mai târziu (între 2019 și 2022), lumea s-a confruntat cu o nouă pandemie globală cauzată de COVID-19, care a infectat peste 700 de milioane de persoane¹. Fiecare țară a adoptat măsuri pentru a controla răspândirea virusului conform recomandărilor furnizate de Organizația Mondială a Sănătății, adaptând în același timp reglementările la contexte naționale sau locale specifice care au forțat guvernele să își ajusteze deciziile în consecință. Astfel, pentru a determina populația unei țări să respecte un nou mod de viață, era necesară o comunicare eficientă în domeniul sănătății publice.

Cercetarea de față îmbină trei domenii aparent distincte, dar complementare: lingvistica, pragmatica interculturală și comunicarea în sănătatea publică. Analiza se concentrează asupra caracteristicilor lingvistice și pragmatice ale comunicării în domeniul sănătății publice, desfășurate de autoritățile medicale și politice din trei țări europene – Marea Britanie, Spania și România – în perioada pandemiei de COVID-19 (2020–2022). Corpusul selectat pentru studiu cuprinde comunicate de presă oficiale emise în limbile naționale ale acestor țări.

Scopul tezei este de a examina cele mai frecvente acte de vorbire utilizate în acest context și de a evidenția aspectele lingvistice specifice și funcțiile pragmatice ale acestora, care joacă un rol cheie în configurarea comunicării în domeniul sănătății publice. Deși există studii disperate care abordează actele de vorbire în fiecare dintre cele trei limbi, adesea prin analize

¹ Conform datelor publicate în: <https://www.worldometers.info/coronavirus/>, site accesat ultima dată pe 5 iunie 2025.

comparative între limbile engleză și spaniolă (Bou-Franch & Lorenzo-Dus, 2008; Márquez Reiter, Rainey & Fulcher, 2005; Félix Brasdefer, 2003), demersul de față încearcă să acopere o lacună în literatura de specialitate prin realizarea unei analize comparative sincrone care include toate cele trei limbi. În plus, majoritatea referințelor consultate s-au concentrat pe acte de vorbire specifice, precum *a cere* (cele menționate anterior) sau *a scuza* (vezi Săftoiu, 2023 și Demeter, 2006, referitor la *a scuza* în limba română). Analiza de față își propune, în schimb, să identifice actele de vorbire utilizate în comunicarea din domeniul sănătății publice în timpul pandemiei de COVID-19 și să realizeze o analiză pragmatică și lingvistică a rezultatelor, evidențiind în același timp relevanța acestora din perspectiva sensului și a frecvenței cu care au fost folosite.

Teza este structurată în cinci capitole. Partea introductivă acoperă primele două capitole care stabilesc cadrul teoretic și descriu metodologia aplicată în cercetare, precum și corpusul analizat. Primul capitol situează studiul în cadrul teoriei pragmatice, urmărind evoluția principiilor fundamentale și relevanța acestora pentru analiza interculturală. Pragmatica interculturală, descrisă ca domeniu emergent, stabilește cadrul teoretic și analitic care ghidează analiza bazată pe corpus. Capitolul următor fundamentează metodologia studiului, definind corpusul și procedurile analitice, construind cercetarea în jurul actelor de vorbire ca unități centrale de analiză. Studiul începe cu o trecere în revistă a literaturii de specialitate relevante, prin care este identificată lacuna în cercetare. Urmează o prezentare a comunicării de criză, cu sublinierea caracteristicilor sale specifice și necesitatea adoptării acestui cadru de analiză. O atenție deosebită se acordă procesului prin care comunicarea medicală se transformă, în contextul crizei investigate, în discurs public. Deoarece comunicarea de criză s-a realizat în principal prin comunicate de presă, subcapitolul următor examinează trăsăturile definitorii ale acestui gen de comunicare.

Ipoteza care stă la baza studiului postulează faptul că, deși gestionarea comunicării de criză ar putea fi teoretic standardizată conform unui model universal aplicabil de către toate țările și guvernele, implementarea și eficacitatea acesteia rămâne, în mod inerent, dependentă de specificul socio-cultural al fiecărui context național. Pragmatica interculturală este disciplina ce oferă cadrul analitic adecvat, permițând cercetătorului să realizeze un studiu comparativ sincron asupra a trei *linguacultures* (în cazul de față engleza britanică, spaniola și româna) pentru a valida această ipoteză. Analiza descrie și compară modul în care actele de vorbire sunt încadrate în comunicatele de presă, precum și felul în care acestea sunt construite, în special în ceea ce privește structura de bază, repetițiile, omisiunile și suprapunerile. Au fost identificate șapte acte de vorbire relevante în corpusul selectat, din perspectiva frecvenței și a valorii

semantic: Tell, Opine, Request, Suggest, Resolve, Excuse/Justify și Thank (*a spune, a exprima opinia, a cere, a sugera, a decide, a scuza/justifica, a mulțumi*).

Ultimele trei capitole cuprind analiza pragmatică interculturală a actelor de vorbire identificate în corpusul trilingv. Subliniind scopurile comunicative de informare și persuasiune, analiza debutează cu patru acte de vorbire: Tell, Opine, Request și Suggest (*a spune, a exprima opinia, a cere, a sugera*). Prin utilizarea unei metodologii mixte de cercetare (cantitativ-calitativă), sunt examinate trăsăturile structurale și lingvistice ale acestor acte de vorbire, situându-le în cadrul strategiilor mai ample de comunicare de criză și formulând primele perspective comparative. În capitolul următor sunt analizate alte trei acte de vorbire – Resolve, Excuse/Justify și Thank (*a decide, a scuza/justifica, a mulțumi*) – explorând rolul în oferirea de soluții, legitimarea măsurilor și exprimarea recunoștinței. Rezultatele evidențiază asemănări și diferențe interculturale în utilizarea actelor de vorbire, consolidând baza empirică a studiului și pregătind astfel terenul pentru concluziile generale. În cele din urmă, partea finală a cercetării examinează provocările comunicative legate de raportarea deceselor provocate de COVID-19, cu accent pe rolul actului de vorbire Sympathise (*a exprima empatie*). Pornind de la cercetările de referință în comunicarea morții (Semino, 2020), analiza abordează corpusul atât din punct de vedere calitativ, cât și cantitativ, pentru a identifica particularitățile interculturale ale modului în care mortalitatea este tratată în cele trei *linguacultures*.

Analiza comparativă a actelor de vorbire în engleza britanică, spaniolă și română a evidențiat atât tendințe comune, cât și modele culturale specifice în comunicarea de criză privind pandemia de COVID-19. Actele informative de tip Tell (*a spune*) și evaluative de tip Opine (*a exprima opinia*) domină toate cele trei corpusuri, fiind adesea produse în același timp, pentru a combina raportarea obiectivă cu evaluarea subiectivă. Thank (*a mulțumi*) apare ca o strategie de politețe nuanțată cultural, cel mai frecvent în engleza britanică, în timp ce Request (*a cere*) și Suggest (*a sugera*) reflectă norme socio-pragmatice variate, comunicatele românești evidențiind o frecvență mai mare, în timp ce utilizarea intensă a atenuării și a stilului indirect s-au adoptat pentru a potența autoritatea. Excuse/Justify (*a scuza/justifica*) a fost deosebit de frecvent folosit în română și spaniolă, indicând accentul pus pe legitimarea măsurilor, în timp ce Resolve (*a decide*) a avut o prezență constantă și moderată, susținând claritatea și menținând un discurs orientat spre viitor. Diferențele interculturale s-au reflectat în strategii lingvistice precum utilizarea construcțiilor pasive, a mărcilor de *hedging* și a structurilor verbale modale, demonstrând abordări divergente în echilibrarea informării, a persuasiunii și a responsabilității sociale în discursul de sănătate publică. Per ansamblu, rezultatele subliniază interacțiunea dintre frecvența actelor de vorbire, intenția funcțională și convențiile culturale în modelarea comunicării de criză în cele trei *linguacultures*.

Studiul demonstrează că distribuția actelor de vorbire și trăsăturile lingvistice reflectă nu doar intențiile comunicative, ci și valori culturale și instituționale mai profunde. Se confirmă astfel ipoteza inițială, conform căreia comunicarea de criză este inerent dependentă de trăsăturile culturale ale fiecărei țări și de specificul socio-cultural, chiar și atunci când se confruntă cu o criză comună pentru care se impun măsuri asemănătoare. Diferențele în modul de comunicare a morții – de la recunoașterea empatică în discursul britanic, la colectivismul retoric în cel spaniol și impersonalitatea discursivă cu accent pe fapte în cel românesc – dezvăluie cu atât mai mult, influența stilurilor naționale de comunicare asupra discursului de criză în domeniul medical.

Analiza comparativă din punct de vedere pragmatic a actelor de vorbire oferă o perspectivă valoroasă asupra interacțiunii dintre limbă, cultură și context în comunicarea publică. Modelele observate în acest studiu evidențiază relevanța pragmaticii în configurarea și interpretarea discursului, în special în perioade de incertitudine și instabilitate globală.

Studiul recunoaște limitările legate de dimensiunea corpusului, variabilitatea contextuală și alegerile metodologice, inclusiv absența evaluărilor realizate de vorbitori nativi. Deși analiza surprinde tipare de utilizare a actelor de vorbire în comunicatele de presă privind pandemia de COVID-19 în engleza britanică, spaniolă și română, generalizarea rezultatelor este restricționată de circumstanțele unice ale pandemiei și de selecția specifică a textelor. Cercetările viitoare ar putea extinde perspectiva comparativă prin includerea unor limbi suplimentare, din culturi mai îndepărtate, și ar putea explora alte dimensiuni ale comunicării de criză, dincolo de identificarea actelor de vorbire principale (*head acts*) și a strategiilor asociate (*supportive moves*), precum analiza unor *ritual frame indicating expressions* și a trăsăturilor de discurs. În ciuda acestor limitări, studiul oferă perspective valoroase asupra modului în care autoritățile publice și-au construit strategic discursurile și au transmis informații, opinii și intenții în timpul crizei sanitare provocate de pandemia de COVID-19.